

מבחן מסכם בלשון – כיתה ח' • רמה בסיסית – מחווון

משך המבחן: 90 דקות • סך הכול 100 נקודות • קראו את הטקסט בעיון וענו על כל השאלות.

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א: הבנת הנקרא	40	
חלק ב: ידע לשוני	35	
חלק ג: הבעה בכתב	25	
סה"כ	100	

חלק א: הבנת הנקרא (40 נק')

1 איתור מידע: בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט. (8 נק')

- א. מה גילתה המשפחה כשרצתה לתלות מדף (בשורות 1–3)?
- שאין לה מקדחה
 - **שהסוללה של המקדחה מתה**
 - שהמדף שבור
 - שהמקדחה חדשה
- ב. לפי מה שכתוב בשורות 9–12, מה העלה הסקר שערכו מתנדבי השכונה?
- שרוב המשפחות אינן מחזיקות מקדחה
 - **שרוב המשפחות השתמשו במקדחה פחות מחמש פעמים בשנה**
 - שרוב המשפחות רוצות ספריית חפצים
 - שמקדחות מתקלקלות מהר
- ג. לפי מה שכתוב בשורות 26–30, מאיפה מממנות ספריות החפצים תיקונים?
- מתרומות של העירייה
 - **מדמי מנוי סמליים**
 - ממכירת חפצים
 - מקנסות
- ד. מה צריך, לפי מה שכתוב בשורות 35–38, כדי להקים ספריית חפצים?
- בניין גדול וצוות בשכר
 - **חדר קטן, מדפים, מתנדבים ותרומות**
 - חנות ומחסן
 - אתר אינטרנט בלבד

2 הסקה: בשורות 1–3 הכותבת מספרת על המקדחה של המשפחה. מדוע לדעתכם בחרה לפתוח בסיפור אישי ולא בטענה? הסבירו מה הסיפור תורם לטקסט. (6 נק')

תשובה אפשרית: הסיפור מושך את הקורא ומקרר אותו לנושא דרך מקרה מוכר מן החיים (2); הוא מדגים את הבעיה שהטקסט עוסק בה – קונים חפצים שכמעט אינם בשימוש (2); הוא מוביל באופן טבעי לשאלה ולטענה (2).

3 נכון או לא נכון לפי הטקסט? תקנו את המשפטים הלא נכונים. (4 נק')

א. הכותבת סבורה שספריית חפצים תחליף את כל הקניות. **לא נכון** – היא כותבת שהספרייה לא תחליף את כל הקניות

ב. לפי הטקסט, לספריית חפצים יש גם ערך חברתי. **נכון**

ג. לפי המתנדבים (בשורות 26–30), רוב השואלים אינם מחזירים את החפצים בזמן. **לא נכון** – רוב השואלים מחזירים בזמן ובמצב טוב

ד. הכותבת פונה בסוף גם למועצת השכונה וגם לקוראים. **נכון**

4 אוצר מילים בהקשר: מה פירוש המילה לפי הטקסט? (4 נק')

א. «דרך פשוטה לצרוך בתבונה» (בשורות 13–16) – «בתבונה» (בשורות 13–16) פירושו:

○ במהירות • **בחוכמה ובשיקול דעת** ○ בכמות גדולה ○ בסתר

ב. «דמי מנוי סמליים» (בשורות 26–30) – «סמליים» (בשורות 26–30) פירושו:

○ גבוהים מאוד • **נמוכים, כמעט רק לשם עיקרון** ○ מסובכים

○ קבועים לכל החיים

5 מבנה הטקסט: התאימו לכל קטע בטקסט (לפי מספרי השורות) את התפקיד שלו

בטיעון. (8 נק')

טור א

טור ב

1. בשורות 4–8

1 הצגת הנושא והטענה

2. בשורות 9–12

5 טענת נגד והפרכה

3. בשורות 13–16

2 נימוק כלכלי והוכחה מסקר

4. בשורות 21–25

6 סיכום וקריאה לפעולה

5. בשורות 26–30

3 נימוק סביבתי

6. בשורות 35–38

4 דוגמה מוחשית

6 הבנה: העתיקו מן הטקסט, בשורות 31–34, את טענת הנגד, והסבירו במילים שלכם איך הכותבת מתמודדת איתה. (4 נק')

תשובה אפשרית: טענת הנגד: לא נוח לחכות לחפץ כשצריכים אותו מיד (2). ההתמודדות: הכותבת מודה שזה נכון לפעמים, אבל מסבירה שרוב הצרכים מתוכננים מראש ואפשר להזמין את החפץ כמה ימים קודם (2).

7 הערכה: האם הטקסט שכנע אתכם שכדאי להקים ספריית חפצים בשכונה שלכם? נמקו את עמדתכם בעזרת שני דברים מן הטקסט, וציינו שאלה אחת שהכותבת לא ענתה עליה. (6 נק')

תשובה אפשרית: עמדה ברורה (1); שני נימוקים מבוססים על הטקסט (2+2); שאלה פתוחה סבירה, למשל מי יתקן חפצים מורכבים, מה קורה אם חפץ אובד או מי ישלם על החדר (1).

חלק ב: ידע לשוני (35 נק')

1 כתבו את השורש ואת הבניין של כל פועל מן הטקסט. (8 נק')

פועל	שורש	בניין
השתמשנו	ש-מ-ש	התפעל
נשלח	ש-ל-ח	נפעל
פוגש	פ-ג-ש	פעל
מקרבת	ק-ר-ב	פיעל

2 המירו לסביל. כתבו רק את הפועל. (6 נק')

- המתנדבים רשמו כל השאלה. – כל השאלה **נרשמה** על ידי המתנדבים.
- הספרנית בדקה את המקדחה. – המקדחה **נבדקה** על ידי הספרנית.
- התושבים יתרמו חפצים. – חפצים **ייתרמו** על ידי התושבים.

3 כתבו את הנושא ואת הנושא בכל משפט. (5 נק')

- א. בערים שונות קמו ספריות חפצים. ← **נושא: ספריות חפצים; נושא: קמו**
- ב. מי שבא לשאול סולם פוגש שכנים. ← **נושא: מי שבא לשאול סולם; נושא: פוגש**
- ג. בשבוע הבא ייצא עם הציוד שכן אחר. ← **נושא: שכן אחר; נושא: ייצא**

4 התאם: בחרו את הנושא המתאים. (6 נק')

- א. בשבוע שעבר ____ בשכונה ספריית חפצים.
○ נפתח • **נפתחה** ○ נפתחו
- ב. קבוצת המתנדבים ____ את החדר.
○ סידרו ○ סידר • **סידרה**
- ג. לספרייה ____ אוהל, סולם ושני פנסים.
○ נתנם ○ נתרמה • **נתרמו**

5 כתבו את המספר הסודר במילים. (5 נק')

- א. זו הפעם **השלישית** שאנחנו שואלים אוהל. (3)
- ב. המדף **השני** מלא בכלי עבודה. (2)
- ג. הספרייה נמצאת בקומה **השתיים עשרה**. (12)

6 הגדרה ויחסי משמעות. (5 נק')

- א. מה היחס בין «כלי עבודה» ל«מקדחה»?
○ נרדפות ○ ניגודיות • **היכללות**
- ב. איזו הגדרה מלאה של «ספריית חפצים»?
○ מקום עם מדפים • **מקום שבו שואלים חפצים לזמן קצר, כמו בספרייה**
○ מחסן ○ למשל אוהל וסולם

1 כתבו מאמר עמדה (כ־250 מילים) בנושא: «האם להקים בבית הספר פינת החלפה, שבה תלמידים מביאים ספרים ומשחקים ולוקחים אחרים במקומם?». שימו לב: הציגו עמדה ברורה בפתיחה; כתבו שני נימוקים לפחות, עם הסבר ודוגמה או הוכחה; הציגו טענת נגד והפריכו אותה; סיימו בקריאה לפעולה; השתמשו במילות קישור מתאימות; הקפידו על לשון, כתיב ופיסוק. (25 נק')

תשובה אפשרית: מחוון: עמדה ברורה בפתיחה (3); שני נימוקים לפחות עם הסבר ודוגמה או הוכחה (7); טענת נגד והפרכה (4); סיום וקריאה לפעולה (2); מבנה פסקאות ומילות קישור (4); לשון, התאם, כתיב ופיסוק (5).